

СТУДІЇ З НАУК ПРО ЗЕМЛЮ

Зоряна ПАСТУШЕНКО

магістрантка II курсу

спеціальності 103 Науки про Землю

Науковий керівник – доц. Інна ПОПЛАВСЬКА

ПРОЦЕС НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ ЗЕМЛЕУСТРОЮ: НОРМАТИВНІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ

Процес надання адміністративних послуг у сфері землеустрою є ключовою складовою системи державного управління земельними ресурсами, що забезпечує реалізацію прав громадян та юридичних осіб на володіння, користування і розпорядження землею. В умовах трансформації земельної політики України, децентралізації та розвитку електронного врядування, якісне та доступне надання таких послуг є визначальним чинником прозорості земельних відносин, запобігання корупції та раціонального використання земельного фонду держави. Нормативно-правові засади цього процесу визначені Законом України «Про адміністративні послуги» [1], Земельним кодексом України [2], Законом України «Про землеустрій» [3], а також комплексом підзаконних актів, що регламентують правила ведення Державного земельного кадастру та порядок розроблення землеупорядної документації.

Інституційна структура, що забезпечує надання адміністративних послуг у сфері землеустрою, включає Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, її територіальні органи, органи місцевого самоврядування, центри надання адміністративних послуг та акредитованих інженерів-землевпорядників. Як наголошують фахівці у сфері кадастру та землеустрою [4], саме ефективність взаємодії між цими суб'єктами визначає якість сервісу та швидкість опрацювання звернень. Важливим структурним елементом інформаційної системи є Державний земельний кадастр – офіційна державна база просторових і правових даних про земельні ділянки, ведення якої здійснюється відповідно до Порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України [7].

Процес надання адміністративної послуги починається з подання заяви й необхідного пакета документів. У сучасних умовах це може здійснюватися як через центри надання адміністративних послуг, так і дистанційно за допомогою електронних сервісів, що відповідає

державній політиці цифрової трансформації публічних послуг. Після реєстрації заяви здійснюється первинна перевірка документів щодо їхньої відповідності законодавчим вимогам, актуальності технічних матеріалів та наявності відповідних відомостей у кадастрі. Наступним етапом є проведення землеупорядних робіт, які виконують виключно сертифіковані інженери-землевпорядники згідно зі статтями 26–27 Закону України «Про землеустрій» [3]. До таких робіт належать геодезичні вимірювання, визначення меж земельної ділянки, підготовка технічної документації та створення кадастрових планів. Точність виконання цих етапів істотно впливає на якість внесених у кадастр даних та подальшу юридичну визначеність земельних ділянок.

Уповноважений орган після отримання документації здійснює її аналіз, який включає перевірку відповідності законодавству, правильності координатних даних, наявності можливих накладень чи помилок у кадастрі. На основі цього аналізу приймається рішення про реєстрацію земельної ділянки, присвоєння кадастрового номера або внесення змін до існуючих даних. Внесення відомостей до Державного земельного кадастру є юридичним завершенням процесу, після чого заявнику надається витяг з ДЗК або інший офіційний документ, який підтверджує результат послуги.

Попри формалізованість і нормативну визначеність процедури, дослідження свідчать про наявність низки системних проблем у сфері надання адміністративних послуг. Серед основних труднощів виділяють надмірну бюрократизацію, дублювання окремих етапів погодження, тривалі строки опрацювання звернень, недостатню інтегрованість інформаційних баз, кадровий дефіцит у територіальних органах та наявні корупційні ризики, зумовлені неоднозначністю окремих процедур. Також значною проблемою залишається невідповідність просторових даних через помилки під час інвентаризацій, відсутність єдиних класифікацій та неточність старих кадастрових карт.

Модернізація процесу надання адміністративних послуг у сфері землеустрою є необхідною умовою сталого розвитку територій та ефективного використання земельних ресурсів. До ключових напрямів удосконалення можна віднести поглиблення цифровізації процедур, автоматизацію перевірок, створення єдиних інтегрованих реєстрів, впровадження електронних міжвідомчих взаємодій, стандартизацію вимог до документації, а також підвищення кваліфікації працівників органів влади та інженерів-землевпорядників. Крім того, важливим є впровадження принципів прозорості, відкритих даних та публічного моніторингу якості адміністративних послуг.

Таким чином, процес надання адміністративних послуг у сфері землеустрою є комплексною багатоступеневою діяльністю, що об'єднує правові, організаційні, технічні та інформаційні елементи. Його подальше вдосконалення потребує не лише нормативних змін, а й технологічної модернізації та підвищення ефективності управлінських практик. Це дозволить забезпечити стабільний розвиток земельних відносин, зміцнення довіри громадян до державних інституцій і формування сучасної, прозорої моделі управління земельними ресурсами.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI // Відомості Верховної Ради України. 2013. № 32.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3–4.
3. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 № 858-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36.
4. Кисельов Ю.О. Методологія та організація наукових досліджень у геодезії та землеустрої: навчальний посібник. Вид. 2-е, змінене та доповнене / Ю.О. Кисельов, В.В. Поліщук, Р.М. Рудий, П.М. Боровик, О.О. Кисельова, І.О. Удовенко. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2024. 177 с.
5. Каменєва Т. Формування Національної інфраструктури геопросторових даних в Україні та його правове врегулювання. Громадська думка про правотворення. 2020. № 9 (194). С. 21–25.
6. Кузишин А.В., Поплавська І.В., Задворний С.І., Пушкар Б.Т., Горошко А.А. Особливості просторової диференціації територіальних громад: приклад Тернопільської області. Слобожанський науковий вісник. Серія: Природничі науки. 2024. Випуск 1, С. 97-104.
7. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2012 № 1051 // Офіційний вісник України. 2012. № 84.